

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (drugo vijeće)

30. lipnja 2016.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Uredba (EZ) br. 543/2008 – Poljoprivreda – Zajednička organizacija tržišta – Tržišni standardi – Pretpakirano svježe meso peradi – Obveza navođenja ukupne cijene i cijene po jedinici mase na pretpakovini ili etiketi stavljenoj na pretpakovinu – Povelja Europske unije o temeljnim pravima – Članak 16. – Sloboda poduzetništva – Proporcionalnost – Članak 40. stavak 2. drugi podstavak UFEU-a – Nediskriminacija“

U predmetu C-134/15,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Sächsisches Oberverwaltungsgericht (Viši upravni sud savezne zemlje Saske, Njemačka), odlukom od 24. veljače 2015., koju je Sud zaprimio 19. ožujka 2015., u postupku

Lidl GmbH & Co. KG

protiv

Freistaat Sachsen,

SUD (drugo vijeće),

u sastavu: M. Ilešič, predsjednik vijeća, C. Toader (izvjestiteljica), A. Rosas, A. Prechal i E. Jarašiūnas, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Bobek,

tajnik: K. Malacek, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 13. siječnja 2016.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

— za Lidl GmbH & Co. KG, A. Pitzer i M. Grube, *Rechtsanwälte*,

— za Freistaat Sachsen, I. Gruhne, u svojstvu agenta,

— za Europsku komisiju, B. Schima i K. Skelly, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 16. ožujka 2016.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: njemački

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na valjanost članka 5. stavka 4. točke (b) Uredbe Komisije (EZ) br. 543/2008 od 16. lipnja 2008. o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu Uredbe Vijeća (EZ) br. 1234/2007 u pogledu tržišnih standarda za meso peradi (SL 2008., L 157, str. 46.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 3., svezak 9., str. 219.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između društva Lidl GmbH & Co. KG, gospodarskog subjekta koji se bavi maloprodajom, i Freistaata Sachsen (savezna zemlja Saska, Njemačka), povodom obveze određene tom odredbom kojom se zahtijeva da se za svježije meso peradi na pretpakovini ili etiketi stavljenoj na pretpakovinu navede ukupna cijena i cijena po jedinici mase (u daljnjem tekstu: obveza označivanja).

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 U članku 39. UFEU-a navedeni su ciljevi zajedničke poljoprivredne politike. Prema članku 41. točki (b) UFEU-a, radi ostvarivanja tih ciljeva mogu se predvidjeti zajedničke mjere za promicanje potrošnje određenih proizvoda.
- 4 Članak 2. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2777/75 od 29. listopada 1975. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta u sektoru mesa peradi (SL 1975., L 282, str. 77.) određivao je da se mogu poduzeti mjere Zajednice namijenjene, među ostalim, promicanju stavljanja na tržište određenih proizvoda ili poboljšanju njihove kvalitete. Tržišni standardi mogli su se odnositi osobito na ambalažu, prezentaciju i označivanje.
- 5 Uredbom Vijeća (EEZ) br. 1906/90 od 26. lipnja 1990. o utvrđivanju tržišnih standarda za meso peradi (SL 1990., L 173, str. 1.) uspostavljena su posebna pravila u području označivanja, među kojima i obveza navođenja na pretpakovini ili etiketi stavljenoj na pretpakovinu ukupne cijene i cijene po jedinici mase, koja se primjenjuje na maloprodaju pretpakiranog svježeg mesa peradi.
- 6 U drugoj uvodnoj izjavi te uredbe određeno je:

„budući da ti standardi mogu doprinijeti poboljšanju kvalitete mesa peradi i stoga olakšati prodaju tog proizvoda; stoga proizvođači, gospodarski subjekti i potrošači imaju interes za primjenu tržišnih standarda za meso peradi za uporabu ljudi.”
- 7 U skladu s člankom 5. stavkom 3. točkom (b) navedene uredbe:

„Ako je riječ o pretpakiranom mesu peradi, na pretpakovini ili etiketi stavljenoj na pretpakovinu moraju se navesti sljedeći podaci:

[...]

(b) ukupna maloprodajna cijena i maloprodajna cijena po jedinici mase, ako se radi o svježem mesu peradi.”
- 8 Uredba br. 2777/75 stavljena je izvan snage Uredbom Vijeća (EZ) br. 1234/2007 od 22. listopada 2007. o uspostavljanju zajedničke organizacije poljoprivrednih tržišta i o posebnim odredbama za određene poljoprivredne proizvode (Uredba o jedinstvenom ZOT-u) (SL 2007., L 299, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 3., svezak 9., str. 61.). Potonja objedinjava u jedinstveni okvir 21 ZOT za svaki proizvod ili skupinu proizvoda. Kao što to proizlazi iz njezine uvodne izjave 7.,

„pojednostavljenje ne bi smjelo dovesti u pitanje političke odluke koje su proteklih godina bile donesene u području [ZPP-a]”. U uvodnoj izjavi 10. te uredbe istaknut je cilj stabilizacije tržišta i osiguranja primjerenog životnog standarda poljoprivredne zajednice razvojem različitih interventnih mehanizama, uzimajući u obzir različite potrebe u svakom od tih sektora te međusobnu ovisnost različitih sektora.

- 9 Kad je riječ o mesu peradi, članak 121. točka (e) podtočka iv. Uredbe br. 1234/2007 ovlašćuje Europsku komisiju da donosi „pravila o dodatnim navodima koji se moraju navesti na pratećim trgovačkim dokumentima, označivanju, prezentiranju i oglašavanju mesa peradi koje je namijenjeno krajnjem potrošaču te nazivu pod kojim se proizvod prodaje u smislu točke 1. članka 3. stavka 1. Direktive [Europskog parlamenta i Vijeća] 2000/13/EZ [od 20. ožujka 2000. o usklađivanju zakonodavstava država članica o označivanju, prezentiranju i oglašavanju hrane (SL 2000., L 109, str. 29.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 7., str.77.)]”.
- 10 Prema uvodnim izjavama 1. do 3. Uredbe br. 543/2008, u mjeri u kojoj „neke odredbe i obveze propisane Uredbom br. 1906/90 nisu preuzete Uredbom br. 1234/2007”, donesene su odgovarajuće odredbe u okviru Uredbe br. 543/2008 „kako bi se omogućio kontinuitet i ispravno djelovanje zajedničke organizacije tržišta, a posebno tržišnih standarda”.
- 11 Uvodna izjava 10. Uredbe br. 543/2008 glasi:
- „Kako bi se potrošačima pružile dovoljne, nedvosmislene i objektivne informacije o proizvodima koji se nude na prodaju te kako bi se osiguralo slobodno kretanje tih proizvoda u čitavoj Zajednici, potrebno je osigurati da tržišni standardi za meso peradi budu, koliko god je to moguće, u skladu s odredbama Direktive Vijeća 76/211/EEZ od 20. siječnja 1976. o usklađivanju zakonodavstava država članica o pripremi pretpakiranih proizvoda s obzirom na masu ili zapremninu [(SL 1976., L 46, str. 1.). “
- 12 Članak 5. stavak 4. točka (b) te uredbe glasi jednako kao i članak 5. stavak 3. točka (b) Uredbe br. 1906/90.
- 13 Iako je Uredba br. 1234/2007 bila stavljena izvan snage Uredbom Europskog parlamenta i Vijeća (EU) br. 1308/2013 od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 922/72, (EEZ) br. 234/79, (EZ) br. 1037/2001 i (EZ) br. 1234/2007 (SL 2013., L 347, str. 641.), njezine odredbe o tržišnim standardima za proizvode u sektoru jaja i mesa peradi i dalje se primjenjuju do datuma primjene odgovarajućih tržišnih pravila koja se moraju utvrditi prema delegiranim aktima, u skladu s člankom 230. stavkom 1. točkom (c) Uredbe br. 1308/2013.

Njemačko pravo

- 14 Članak 3. stavak 2. točka 6. Verordnungs über Vermarktungsnormen für Geflügelfleisch (Uredba kojom se utvrđuju tržišni standardi za meso peradi) od 22. ožujka 2013. (BGB1. 2013 I, str. 624.) propisuje:
- „Zabranjeno je [...] držati radi prodaje, izlagati, dostavljati, prodavati ili na drugi način stavljati na tržište meso peradi a da se pravilno i u potpunosti ne pruže podaci iz članka 5. stavka 4. [Uredbe br. 543/2008].”
- 15 U skladu s člankom 9. stavkom 3. točkom 1. te uredbe:
- „Na temelju članka 7. stavka 1. točke 3. Handelsklassengesetzes (Zakon o proizvodnim razredima), nezakonito djeluje osoba koja drži radi prodaje, nudi na prodaju, izlaže, dostavlja, prodaje ili na drugi način stavlja na tržište trup peradi, meso peradi ili komad peradi protivno članku 3. [ove] uredbe.”

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 16 Lidl je gospodarski subjekt koji se bavi maloprodajom i koji diljem Njemačke ima trgovine u kojima se hrana prodaje po sniženoj cijeni. U nekima od svojih trgovina u regiji Lamperswalde tužitelj, među ostalim proizvodima, nudi na prodaju pretpakirano svježe meso peradi. Prema odluci kojom se upućuje prethodno pitanje, cijena tog proizvoda ne nalazi se izravno na njegovoj ambalaži ili etiketi stavljenoj na nju, već je navedena na etiketama pričvršćenima na police.
- 17 Sächsische Landesanstalt für Landwirtschaft (Poljoprivredna uprava savezne zemlje Saske, Njemačka), sada Sächsische Landesamt für Umwelt, Landwirtschaft und Geologie (Uprava savezne zemlje Saske za okoliš, poljoprivredu i geologiju) utvrdio je tu praksu isticanja cijena tijekom različitih kontrola. Navedeno tijelo ocijenilo je da se ta praksa protivi odredbama članka 5. stavka 3. točke (b) Uredbe br. 1906/90 koja se primjenjivala u vrijeme kontrola.
- 18 Dana 30. travnja 2007. Lidl je Verwaltungsgerichtu Dresden (Upravni sud u Dresdenu, Njemačka) podnio zahtjev za proglašenje zakonitosti kako bi se utvrdilo da se njegova praksa označivanja cijena ne protivi odredbama članka 5. stavka 4. točke (b) Uredbe br. 543/2008, čiji je sadržaj istovjetan sadržaju članka 5. stavka 3. točke (b) Uredbe br. 1906/90. On je u biti naveo da su te odredbe „bespredmetne” jer uzrokuju neproporcionalno narušavanje slobode obavljanja zanimanja u smislu članka 15. stavka 1. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja), u vezi s člankom 6. stavkom 1. UEU-a.
- 19 Presudom od 10. studenoga 2010. Verwaltungsgericht Dresden (Upravni sud u Dresdenu) odbio je taj zahtjev u meritumu.
- 20 Lidl je podnio žalbu na tu presudu Sächsisches Oberverwaltungsgerichtu (Viši upravni sud savezne zemlje Saske, Njemačka). Taj sud ocjenjuje da se članak 5. stavak 4. točka (b) Uredbe br. 543/2008 primjenjuje na tužitelja u glavnom postupku i da rješavanje spora koji se pred njime vodi ovisi o valjanosti te odredbe. U tom pogledu taj sud izražava dvojbe o njezinoj valjanosti s obzirom na članak 15. stavak 1. i članak 16. Povelje kao i članak 40. stavak 2. drugi podstavak UFEU-a.
- 21 Mišljenje suda koji je uputio zahtjev jest da obveza označivanja ne uzrokuje neproporcionalno i nedopušteno narušavanje slobode obavljanja gospodarske djelatnosti i slobode poduzetništva tužitelja u glavnom postupku jer je sadržaj tih prava i sloboda očuvan. Stavljanje na tržište pretpakiranog svježeg mesa peradi nije zabranjeno člankom 5. stavkom 4. točkom (b) Uredbe br. 543/2008, koji sadržava odredbe o navođenju cijene tih proizvoda. Osim toga, ta obveza odgovara cilju od općeg interesa, naime zaštiti potrošača.
- 22 Ipak, sud koji je uputio zahtjev dvoji je li obveza označivanja koja proizlazi iz te odredbe proporcionalna u dijelu u kojem, s jedne strane, nije propisana za druge pretpakirane proizvode poput govedeg, svinjskog, ovčjeg i kozjeg mesa te u kojem, s druge strane, dovodi do dodatnog financijskog i organizacijskog tereta koji ograničava tržišno natjecanje.
- 23 Kad je riječ o načelu nediskriminacije, sud koji je uputio zahtjev pita se o opravdanosti različitog postupanja u odnosu na svježe meso peradi i drugo svježe meso namijenjeno ljudskoj prehrani, zbog nepostojanja slične obveze označivanja potonje vrste mesa.
- 24 U tim je okolnostima Sächsisches Oberverwaltungsgericht (Visoki upravni sud savezne zemlje Saske) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Je li članak 5. stavak 4. točka (b) [Uredbe br. 543/2008] u skladu s člankom 6. stavkom 1. podstavkom 1. UEU-a, u vezi s člankom 15. stavkom 1. i člankom 16. Povelje?

2. Je li članak 5. stavak 4. točka (b) Uredbe br. 543/2008 u skladu s člankom 40. stavkom 2. podstavkom 2. UFEU-a?”

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

- 25 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita je li članak 5. stavak 4. točka (b) Uredbe br. 543/2008, koji propisuje obvezu označivanja, valjan u odnosu na članak 15. stavak 1. i članak 16. Povelje.
- 26 Najprije valja navesti da, iako sud koji je uputio zahtjev i stranke u glavnom postupku smatraju da valjanost obveze označivanja treba razmotriti u odnosu na članak 15. stavak 1. i članak 16. Povelje, od kojih se jedan odnosi na slobodu izbora zanimanja i pravo na rad, a drugi na slobodu poduzetništva, valja ipak utvrditi da obveza označivanja ne ograničava mogućnost kojom raspolažu osobe da „obavljaju slobodno izabrano zanimanje” u smislu članka 15. Povelje. S druge strane, ta obveza može ograničiti slobodu poduzetništva iz članka 16. Povelje.
- 27 Pravo slobode poduzetništva obuhvaća, među ostalim, pravo svakog poduzetnika da se u granicama odgovornosti koju snosi za vlastite radnje slobodno koristi gospodarskim, tehničkim i financijskim resursima kojima raspolaže (presuda od 27. ožujka 2014., UPC Telekabel Wien, C-314/12, EU:C:2014:192, t. 49.).
- 28 Sud je također presudio da zaštita dodijeljena člankom 16. Povelje obuhvaća slobodu provođenja gospodarske ili komercijalne aktivnosti, slobodu ugovaranja i slobodno tržišno natjecanje, kako to proizlazi iz obrazloženja uz taj članak, koje se, sukladno članku 6. stavku 1. podstavku 3. UFEU-a i članku 52. stavku 7. Povelje, treba uzeti u obzir pri njegovu tumačenju (presude od 22. siječnja 2013., Sky Österreich, C-283/11, EU:C:2013:28, t. 42. i od 17. listopada 2013., Schaible, C-101/12, EU:C:2013:661, t. 25.).
- 29 Obveza označivanja, predviđena u članku 5. stavku 4. točki (b) Uredbe br. 543/2008, može ograničiti izvršavanje te slobode poduzetništva jer takva obveza stavlja na svojeg adresata ograničenje koje sužava slobodno korištenje resursima kojima raspolaže, s obzirom na to da ga obvezuje poduzeti mjere koje za njega mogu predstavljati bitan trošak i imati znatan utjecaj na organizaciju njegovih djelatnosti (vidjeti u tom smislu presudu od 27. ožujka 2014., UPC Telekabel Wien, C-314/12, EU:C:2014:192, t. 50.).
- 30 Ipak, u skladu sa sudskom praksom Suda, sloboda poduzetništva ne predstavlja apsolutno pravo, nego ju je potrebno uzeti u obzir u odnosu na njezinu ulogu u društvu (vidjeti osobito presude od 6. rujna 2012., Deutsches Weintor, C-544/10, EU:C:2012:526, t. 54. kao i od 22. siječnja 2013., Sky Österreich, C-283/11, EU:C:2013:28, t. 45. i navedenu sudsku praksu).
- 31 Posljedično tomu, mogu se odrediti ograničenja izvršavanja te slobode pod uvjetom da, u skladu s člankom 52. stavkom 1. Povelje, s jedne strane, budu predviđena zakonom i poštuju bitan sadržaj navedene slobode i, s druge strane, u skladu s načelom proporcionalnosti, budu potrebna i zaista odgovaraju ciljevima od općeg interesa priznatima u Europskoj uniji ili potrebi zaštite prava i sloboda drugih osoba.
- 32 Iako navodi da je obveza označivanja, kao ograničenje izvršavanja prava zajamčenog člankom 16. Povelje, propisana zakonom te utvrđuje da navedena obveza poštuje bitan sadržaj tog prava i zaista odgovara ciljevima od općeg interesa priznatima u Uniji, odnosno zaštititi potrošača, sud koji je uputio zahtjev dvoji o proporcionalnosti takve mjere.

- 33 U tom pogledu, prema ustaljenoj sudskoj praksi, načelo proporcionalnosti zahtijeva da se aktima institucija Unije ne prelaze granice onoga što je prikladno i nužno za ostvarenje legitimnih ciljeva postavljenih predmetnim propisom, s time da, ako postoji mogućnost izbora između više prikladnih mjera, treba odabrati onu koja je najmanje ograničavajuća, dok prouzročene nepovoljnosti ne smiju biti nerazmjerne u odnosu na ciljeve kojima se teži (vidjeti presude od 12. srpnja 2001., Jippes i dr., C-189/01, EU:C:2001:420, t. 81. kao i od 22. siječnja 2013., Sky Österreich, C-283/11, EU:C:2013:28, t. 50.).
- 34 Osim toga, Sud je već istaknuo da sloboda poduzetništva može biti podvrgnuta širokom rasponu zahvata javne vlasti kojima se u općem interesu može ograničiti obavljanje gospodarske djelatnosti (presuda od 22. siječnja 2013., Sky Österreich, C-283/11, EU:C:2013:28, t. 46.).
- 35 U predmetnom slučaju, kad je riječ, kao prvo, o ciljevima predmetnog propisa Unije, kao što to proizlazi iz uvodne izjave 2. Uredbe br. 1906/90, tržišni standardi u sektoru mesa peradi doprinose poboljšanju kvalitete tog mesa i olakšanju njegove prodaje, u interesu proizvođača, gospodarskih subjekata i potrošača. Nadalje, u uvodnoj izjavi 4. te uredbe naglašen je interes da potrošači imaju koristi od cjelovitije informacije, osobito kad je riječ o označivanju, reklamama, navođenju korištene metode hlađenja i vrsti uzgoja iz kojeg je perad potekla.
- 36 Ti su ciljevi preuzeti u Uredbi br. 543/2008, koja u uvodnoj izjavi 10. naglašava potrebu pružanja potrošaču dovoljne, nedvosmislene i objektivne informacije o proizvodima koji se nude na prodaju.
- 37 Iz prethodno navedenog proizlazi da se glavni ciljevi predmetnog propisa Unije odnose kako na povećanje prihoda proizvođača i gospodarskih subjekata koji djeluju u sektoru mesa peradi, uključujući svježe meso peradi, tako i na zaštitu potrošača te da predstavljaju ciljeve od općeg interesa priznate primarnim pravom Unije.
- 38 Kad je riječ, kao drugo, o prikladnosti obveze označivanja da osigura ostvarivanje ciljeva koji se žele postići, zakonodavac je mogao utvrditi da ta obveza, s jedne strane, omogućava osiguranje pouzdane informacije potrošaču zahvaljujući navodima na pakovini i, s druge strane, može navesti potrošača na kupnju mesa peradi, što poboljšava perspektivu stavljanja na tržište tog proizvoda i, posljedično tomu, povećava proizvođačeve prihode.
- 39 Kad je riječ o nužnosti takvog propisa, zakonodavac Unije mogao je legitimno utvrditi da propis kojim se određuje tek stavljanje oznake s cijenom na police ne omogućava postizanje ciljeva na tako učinkovit način kao članak 5. stavak 4. točka (b) Uredbe br. 543/2008, s obzirom na to da jedino navođenje ukupne cijene i cijene po jedinici mase, u slučaju proizvoda čije jedinice pakiranja mogu imati različite mase, omogućava osiguranje dostatnih informacija potrošaču. Nadalje, takva obveza ne čini se nerazmjernom u odnosu na predviđene ciljeve, osobito stoga što je navođenje ukupne cijene i cijene po jedinici mase, propisano člankom 5. stavkom 4. Uredbe br. 543/2008, samo jedan od podataka koji se moraju navesti na pretpakovini ili etiketi stavljenju na pretpakovinu na temelju te odredbe.
- 40 Posljedično tomu, miješanje u slobodu poduzetništva tužitelja u glavnom postupku u predmetnom je slučaju proporcionalno ciljevima koji se nastoje postići.
- 41 Iz prethodnih razmatranja proizlazi da analiza prvog prethodnog pitanja nije otkrila nijedan čimbenik koji bi, u odnosu na slobodu poduzetništva predviđenu u članku 16. Povelje, utjecao na valjanost članka 5. stavka 4. točke (b) Uredbe br. 543/2008.

Drugo pitanje

- 42 Svojim drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev pita je li članak 5. stavak 4. točka (b) Uredbe br. 543/2008 valjan u odnosu na načelo nediskriminacije iz članka 40. stavka 2. drugog podstavka UFEU-a.
- 43 To je pitanje postavljeno slijedom okolnosti koje je iznio sud koji je uputio zahtjev jer u odnosu na druge vrste svježeg mesa za ljudsku upotrebu, među ostalim, za goveđe, svinjsko, ovčje i kozje, ne postoji slična obveza označivanja cijena.
- 44 U tom pogledu valja podsjetiti da je načelo nediskriminacije dio općih načela prava Unije te je u području poljoprivrede izraženo u članku 40. stavku 2. drugom podstavku UFEU-a (vidjeti presudu od 14. ožujka 2013., Agrargenossenschaft Neuzelle, C-545/11, EU:C:2013:169, t. 41. i navedenu sudsku praksu). Iz formulacije navedenog članka proizlazi da ta odredba zabranjuje svaku diskriminaciju između proizvođača i potrošača u Uniji.
- 45 Iz sudske prakse Suda proizlazi da se to načelo ne primjenjuje samo na proizvođače i potrošače, već i na druge kategorije gospodarskih subjekata koje podliježu zajedničkoj organizaciji tržišta, poput onih koji stavljaju na tržište svježe meso peradi ili druge vrste svježeg mesa (vidjeti u tom smislu presudu od 5. listopada 1994., Njemačka/Vijeće, C-280/93, EU:C:1994:367, t. 68.).
- 46 Načelo nediskriminacije zahtijeva da se u usporedivim situacijama ne postupa na različit način i da se u različitim situacijama ne postupa na isti način, osim ako je takvo postupanje objektivno opravdano (vidjeti u tom pogledu presude od 6. prosinca 2005., ABNA i dr., C-453/03, C-11/04, C-12/04 i C-194/04, EU:C:2005:741, t. 63. kao i od 14. ožujka 2013., Agrargenossenschaft Neuzelle, C-545/11, EU:C:2013:169, t. 42.).
- 47 Kad je riječ o opsegu kontrole poštovanja tog načela, valja podsjetiti da zakonodavac Unije u području poljoprivrede raspolaže širokom marginom diskrecije. Posljedično, sudski nadzor mora biti ograničen na provjeru nije li mjera o kojoj je riječ zahvaćena očitom pogreškom ili zlouporabom ovlasti ili nije li tijelo o kojem je riječ očito prekoračilo granice svoje diskrecijske ovlasti (vidjeti presudu od 14. ožujka 2013., Agrargenossenschaft Neuzelle, C-545/11, EU:C:2013:169, t. 43.).
- 48 U predmetnom slučaju proizvodi u odnosu na koje sud koji je uputio zahtjev ima dvojbe, kad je riječ o nediskriminatornom karakteru predmetnog propisa, spadaju u različite poljoprivredne sektore.
- 49 U tom pogledu, članak 40. stavak 2. prvi podstavak UFEU-a predviđa primjenu različitih mehanizama za postizanje ciljeva definiranih u članku 39. UFEU-a. Osim toga, kao što to proizlazi i iz Uredbe br. 1234/2007, svaka zajednička organizacija tržišta sadržava sebi svojstvene značajke. Iz toga proizlazi da usporedba tehničkih mehanizama primjenjivanih za propise iz različitih tržišnih sektora ne može biti valjana osnova za utvrđivanje diskriminacije između proizvoda koji nisu slični te koji podliježu različitim pravilima (vidjeti u tom smislu presudu od 28. listopada 1982., Lion i dr., 292/81 i 293/81, EU:C:1982:375, t. 24.).
- 50 Iz prethodnih razmatranja proizlazi da analiza drugog prethodnog pitanja nije otkrila nijedan čimbenik koji bi, u odnosu na načelo nediskriminacije predviđeno u članku 40. stavku 2. drugom podstavku UFEU-a, utjecao na valjanost članka 5. stavka 4. točke (b) Uredbe br. 543/2008.

Troškovi

- 51 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (drugo vijeće) odlučuje:

1. **Analiza prvog prethodnog pitanja nije otkrila nijedan čimbenik koji bi, u odnosu na slobodu poduzetništva predviđenu u članku 16. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, utjecao na valjanost članka 5. stavka 4. točke (b) Uredbe Komisije (EZ) br. 543/2008 od 16. lipnja 2008. o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu Uredbe Vijeća (EZ) br. 1234/2007 u pogledu tržišnih standarda za meso peradi.**
2. **Analiza drugog prethodnog pitanja nije otkrila nijedan čimbenik koji bi, u odnosu na načelo nediskriminacije predviđeno u članku 40. stavku 2. drugom podstavku UFEU-a, utjecao na valjanost članka 5. stavka 4. točke (b) Uredbe br. 543/2008.**

Potpisi